



Değini Notes

SCREENFEST FİLM FESTİVALİ SEMPOZYUMU: TÜRKİYE'DE FİLM FESTİVALİ ÇALIŞMALARININ İNŞASI

Hasan Akbulut

Öz

Bu yazı *Screenfest: Film Festivali Araştırma Dergisi* tarafından 10-11 Kasım 2021 tarihleri arasında düzenlenen Film Festivali Sempozyumuna ayrılmış olup, yazıda sempozyum, Batıda yerleşik haline gelmiş olan film festivali çalışmaları alanının Türkiye'de de kurumsallaşmasının bir göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Sempozyumda festivaller ve sinema endüstrisi, ulus-ötesi film festivalleri, film festivallerinin yeşilleştirilmesi, film programlama pratikleri, dijitalleşme, film festivallerinin dekolonize edilmesi, tematik -belgesel, insan hakları, yerli- film festivalleri, festivallerin sektör ve akademi arasındaki ilişkileri üzerine yapılan sunuşlar, film festivali çalışmalarının içindeki niş çalışma alanlarına işaret etmiş ve akademinin sektörle daha güçlü bir ilişki kurması gerektiğini vurgulamıştır. Sempozyumun Ankara, İstanbul, Adana ve Antalya Film Festivalleri zamanında dönüşümlü olarak düzenlenecek olması, Türkiye'de film festivali araştırmaları literatürüne hatırı sayılı bir katkı yapacağı açıktır.

Anahtar Sözcükler: Film Festivali Sempozyumu, screenfest, film festivali araştırmaları, film festivalleri, film çalışmaları.

Geliş Tarihi | Received: 01.02.2022 • Kabul Tarihi | Accepted: 15.02.2022

Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0465-8355> • E-Posta: hasan.akbulut@istanbul.edu.tr

Akbulut, H. (2022). Screenfest Film Festivali Sempozyumu: Türkiye'de Film Festivali Çalışmalarının İnşası. *sinecine*, 13(1), 185-194.

SCREENFEST FILM FESTIVAL SYMPOSIUM: THE CONSTRUCTION OF FILM FESTIVAL STUDIES IN TURKEY

Abstract

This article is devoted to the Film Festival Symposium organized by screenfest: Journal of Film Festival Studies between November 10-11, 2021, and in the article, the symposium is evaluated as an indicator of the institutionalization of the field of film festival studies in Turkey, which has become established in the West. Presentations made at the symposium on festivals and the cinema industry, transnational film festivals, greening film festivals, film programming practices, digitalization, decolonizing film festivals, thematic-documentary, human rights, indigenous- film festivals, the relations of festivals between industry and academia also pointed out the niche topics within film festival studies, and emphasized that the academy should establish a stronger relationship with the film industry. The fact that the symposium will be held alternately during the Ankara, Istanbul, Adana and Antalya Film Festivals will obviously make a significant contribution to the literature on film festival studies in Turkey.

Keywords: Film Festival Symposium, screenfest, film festivals, film festival studies, film studies.

Covid 19 Pandemisi iki yıldır gündelik yaşamımızı sınırlasa da varlığını devam ettiren ya da yeni başlayan sanatsal, kültürel ve bilimsel etkinlikler yüzümüzü güldürüyor. Bu etkinliklerden biri de 10-11 Kasım 2021 tarihleri arasında Ankara'da yapılan Film Festivali Sempozyumu. Sempozyum, herhangi bir etkinlik olmanın ötesinde, sinema ve film çalışmaları alanında yeni bir gelişmeye işaret etmesi nedeniyle oldukça anlamlı. Zira çoğunlukla film analizlerine odaklanmış sinema araştırmaları alanı, son yıllarda sinema seyirciliği, yerel sinema tarihi ve erken dönem sinema odaklı çalışmalarla birlikte genişlerken¹, bu sempozyum Türkiye'de film festivali çalışmalarının da sinema araştırmaları alanında bir yer edindiğini gösteriyor. TÜBİTAK tarafından desteklenen 121K234 numaralı "Türkiye'de Film Festivalleri: Yapısı, Ekonomisi, İşleyişi, Seyirci Profili (Antalya, Adana, İstanbul, Ankara Film Festivalleri Örneği)" başlıklı proje² kapsamında, *screenfest: Film Festivali Araştırmaları Dergisi* tarafından düzenlenen sempozyumun, Ankara, Adana, Antalya ve İstanbul Film Festivalleri zamanında dönüşümlü olarak gerçekleştirilmesinin planlanması ayrıca güzel bir haber. Önceki cümlede belirtildiği gibi bu proje, *screenfest: Film Festivali Araştırmaları Dergisi* adlı bir süreli bilimsel derginin ortaya çıkmasına vesile olmuş ki, böylece Türkiye'de sinema odaklı dergilerin sayısı artmakta.³

Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Ahmet Taner Kışlalı Sanat Evi'nde gerçekleştirilen iki günlük sempozyumun planlanan açış konuşması, etkinliğin bir parçası olduğu araştırma projesinin yürütücüsü ve düzenleme kurulu üyesi Hakan Erkılıç'ın Covid 19'a yakalanmış olması nedeniyle gerçekleşemedi, ancak yine düzenleme kurulu üyesi Senem Duruel Erkılıç, onun yerine kısa bir sunuş yaparak kısaca film festivallerini çalışmanın öneminden söz etti. Film festivali araştırmaları alanında tanınan davetli konuşmacı Marijke de Valck'un online bağlanarak katıldığı "Greening Film Festivals" başlıklı sunuşu, merakla beklenen bir sunuş-

¹ Bu konuda daha geniş bilgi için Aydın Çam ve İlke Şanher'in hazırlamış olduğu açıklamalı "Türkiye Sinema Mekânları, Seyir ve Seyirci Araştırmaları Bibliyografyası: Yaklaşımlar, Kaynaklar ve Yöntemler" (2020) başlıklı çalışmasına bakılabilir.

² Doç. Dr. Hakan Erkılıç'ın yürütücülüğünü yaptığı projede Prof. Dr. Emine Uçar İlbuğa, Prof. Senem A. Duruel Erkılıç, Doç. Dr. S. Serhat Serter, Doç. Dr. Ali Karadoğan ve Doç. Dr. Aydın Çam araştırmacı; Nil Yüce, Onur Aytaç, Selver Dikkol, Servet Can Dönmez ve Yunus Erdoğan ise bursiyer olarak görev alıyor. Proje ile ilgili daha fazla bilgi almak için bakınız. <http://www.screenfest.org/proje/>.

³ Dergimiz *sinecine: Sinema Araştırmaları Dergisi* dışında sinema alanındaki bilimsel akademik dergiler şöyle: *sinefilozofi*, *Türkiye Film Araştırmaları Dergisi*, *screenfest: Film Festivali Araştırmaları Dergisi*.

tu. de Valck, 2022 yılı içinde yayımlanacak olan *Rethinking Film Festivals in the Pandemic Era and After* adlı kitapta, Ger Zielinski ile birlikte kaleme aldığı "Greening Film Festivals"⁴ başlıklı çalışmasına referansla küresel krizler ile film festivallerinin karşılıklı bağlantısını vurguladı. Küreselleşme süreciyle dijitalleşen film festivallerinin Covid 19 pandemisiyle birlikte geçmişteki film festivallerinin dinamiklerini sorgulamaya ittiğini belirten de Valck, bu sorgulamaları festival operasyonları (festival operations), festivalin sanallaşması (festival virtualisation) ve festival mantığı (festival logics) başlıkları ekseninde tartıştı. de Valck'ün pandemi zamanlarında yaklaşan festivallere ilişkin yazdığı başka bir makalesinde "film festivali ekosistemindeki güvenlik açıklarını ve esnekliğini COVID-19 öncesinde, sırasında ve sonrasında değerlendirdiğini ve çok sayıdaki festival etkinliği arasında ayırım yapmak için bir hatırlatmada" (2020, s. 126, 127) bulunduğunu vurgulayalım. Kanımca de Valck'ün bu tartışmaya ilişkin kavrayışındaki çarpıcı yan, festival ekosisteminin dönüşümünü anlatmak için başvurduğu metaforlardı. De Valck, "ekolojik ayak izi" (blue skies) metaforu ile festivallerin ekolojikleştiğini; örneğin pandemi döneminde dünya uçak trafiğinin %60 oranında azaldığını belirterek Covid salgınının sürdürülebilirliği sağlamak için olumlu bir fırsat sağladığını dile getirdi. "Heavy clouds" metaforu aracılığı ile online film festivallerinin karbon izi ve enerji tasarrufu sağladığını belirten de Valck, artık yeni film festivallerinin büyük salonlar istemediğine işaret etti. "Yeşil gelecekler" (green futures), de Valck'ün geleceğin genişleyen çevresel medya çalışmalarını tarif etmek için) başvurduğu son metaforu. Araştırmacıya göre çevresel medya çalışmaları kapsamında film festivallerinin online düzenlenmesi, daha fazla fon bulabilme olanağı verir, çünkü geleneksel film festivallerinde olduğu gibi kırmızı halılara, büyük organizasyonlara gerek kalmamıştır. Küresel iklim değişikliğinin olumsuz sonuçlarıyla karşı karşıya kaldığımız günümüzde de Valck'in vurguladığı gibi "film festivallerini yeşilleştirmenin tam zamanı!" Bu çabanın ise, Doğu'nun, Güney'in ve diğer ülke ve toplulukların deneyimlerini hesaba katmak gerektiğini, böylece film araştırmalarını da dekolonize etmeyi gerektirdiği çok açık.

Sempozyumun açış konuşmasının ardından iki günde, toplam yedi oturumda on altı bildiri sunuldu; iki film festivali yönetmeni festival yönetimi deneyimlerini anlattı ve dört konuşmacı ise, tümüyle belgesel film festivallerine ayrılmış bir oturumda deneyimlerini ve gözlemlerini paylaştı. "Dünyadan Örneklerle Film Festivalleri" başlıklı ilk oturum, Ko-

⁴ Söz konusu çalışmanın tam künyesi şöyledir: Marijke de Valck and Ger Zielinski (yayımlanacak 2022) "Greening Film Festivals, in *Rethinking Film Festivals in the Pandemic Era and After*", eds. M. de Valck and A. Damiens. London, UK: Palgrave Macmillan.

re'den Londra'ya ve Fecr'e uzanan farklı deneyimlere odaklanmıştı. Yakın dönemde Kore'de yaptığı geniş kapsamlı araştırma projesi çerçevesinde Mutlu Binark, Güney Kore'de Sinema Endüstrisinin kurumsal ve yasal görünümüne dair genel bir çerçeve çizdikten sonra sinemaya dair her türlü etkinliğin Kore Film Konseyi'nin (KOFIC) bünyesinde, amaç ve işlevleri açık biçimde tanımlanmış alt birimlerce yürütüldüğünü belirtti ve bu kapsamda düzenlenen Film Festivallerinin yerine getirdiği işlevler hakkında çarpıcı bilgiler paylaştı.⁵ Ben ise, "Ulus-ötesi Bir Festivalin Anatomisi: Londra Türk Filmleri Festivali" başlıklı sunuşumda, 2019-2020 yılları arasında TÜBİTAK BİDEB araştırma bursuyla yaptığım "The reception of Turkish Art Fims in a Global Context: Cinema Experience of Turkish immigrants living in London" başlıklı araştırma projesi çerçevesinde bazı bulguları paylaştım.⁶ Dina Iordanova'nın "festival araştırmalarının, ulusötesi ve sosyal boyutlara sahip önemli bir sanat formu olarak filmin incelenmesinde anahtar olduğu" (2016, s. XII) görüşünden hareketle sunuşumda LTFF'nin yerel, ulusal, ulus-ötesi ve küresel ekonomik, toplumsal, kültürel ve politik aktörlerin söylem ve müdahaleleriyle çerçelendiğini; Türkçe konuşan topluluğun göçmenlikle ilgili sorunlarını ortaya koymak ve sanat filmlerini sevdirmek gibi kültürelci (culturalist approach) işlevlerinin daha belirgin olduğunu; kurumsallaşmayı başaramamış bir niş festival olarak yapılandığını ve bu ulus-ötesi festivalin yapılamamasında Türkiye'nin resmi desteğini çekmesi kadar, festival direktörünün baskın kişilik özelliklerinin de etkin rol oynadığına dair bir kavrayışın olduğunu belirttim. Bildiri, film festivallerini incelemenin, "sinemanın evriminin tüm dinamiklerini küresel bir sanat formu olarak kavramaya izin veren daha karmaşık bir ulus ötesi anlatımı ortaya çıkarma çabası" (Iordanova, 2016: XII) olarak anlaşılması gerektiğine işaret etmeye çalıştım. Oturumun son konuşmacısı olan Sabire Soytok ise "Fecr Film Festivali: Siyasi Yapılanmadan Evrensele Dönüşen Bir Festivalin Kısa Tarihi" başlıklı sunuşunda, İran Kültür Bakanlığının himayesinde 1981'de başlayan ve şimdiye dek 38 kez düzenlenen festivalin süreç içinde ülkenin siyasi eğilimlerinden ve iktidar içindeki mücadelelerden nasıl etkilendiğini anektodlarla anlattı.

⁵ Binark'ın içinde sinemanın da olduğu Güney Kore'deki yaratıcı endüstrilere dair araştırmasının sonuçları *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası "Hallyu": Güney Kore'de Sinema Endüstrisi, K-Dramalar ve K-pop* (2019) adıyla kitaplaştırılmıştır.

⁶ Söz konusu araştırma TÜBİTAK BİDEB tarafından 2219 Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı kapsamında desteklenmiş olup, 12 Ağustos 2019-12 Ağustos 2020 tarihleri arasında misafir araştırmacı olarak bulunduğum University of East London, MIRC Moving Image Research Centre ve University of London ve King's College London, Film Studies Bölümü bünyesinde gerçekleştirilmiştir.

Sempozyumun ikinci oturumu, S. Serhat Serter'in moderatörlüğünde Ankara Film Festivali yönetmeni İnci Demirkol ile Adana Altın Koza Film Festivali yönetmeni İsmail Timuçin'in festival yönetimine dair deneyimlerinin enine boyuna konuşulmasıyla gerçekleşti. Her iki festival yönetmeni de festivallerinin tarihsel süreçlerini anlatırken festivallerinin odaklarına, özgünlüklerine dikkat çektiler. Örneğin Demirkol'a göre Ankara Film Festivali, "seyircisine sanat filmi götürme amacıyla olan ve sinemaseverlik duygusunu kaybetmeyen, daha çok entelektüellerin, sinefillerin, öğrencilerin geldiği bir festival" iken, Timuçin'e göre Adana Altın Kozan Film Festivali "emek, içtenlik ve o kentin yüzü" kavramları ekseninde ve şehre festivali hissettirmeyi amaçlayan" bir festivaldir. İki değerli festivalin yönetmenlerinin festivalde filmlerin programlanmasına, jürilerin seçimine, ekonomik desteklerine, Covid 19 pandemi dönemindeki festival deneyimlerine, halkla ilişkilerine, pişmanlıklarına ve hedeflerine yönelik yüreктen açıklamaları, festival yönetmenlerinin hem kendi aralarında bilgi ve deneyim paylaşımının önemini, hem akademinin bu süreçteki rolünü vurgulaması açısından son derece anlamlıydı.

"Festivaller ve Covid 19 Pandemisi" başlıklı günün üçüncü oturumunda ise, Pandemi döneminde gerek Türkiye'de gerekse Türkiye dışında ulus-ötesi film festivallerinin dönüşümü üzerine üç bildiri sunuldu. İlk iki sunumda araştırmacılar, bir salgın döneminde festivallerin dijitalleşmesinin bir yandan festivalleri demokratikleştirdiğini, öte yandan filmlerin güvenliği sorunu ortaya çıkardığını; paravan festivallerin ortaya çıkmasına neden olduğunu belirttiler. Seattle ve Münih'te yapılan ulus-ötesi Türk film festivallerine dair Tuncer Mert Aydın'ın sunuşu ise, isimlerindeki ortaklığa karşın bu festivallerin aralarındaki farklılıklara dikkat çekerek, festivallerin ekonomik bağımsızlıklarının gösterim programlarını özgürleştirdiğini, ancak bu festivallerde bir süreklilik sorunu olduğunu ifade etti. Ayrıca salgın döneminde her iki yönetmenin, film festivallerinin online düzenlenmesinden sıkıldıklarına dair görüşleri ise, festivallerin yalnızca film göstermediğini, katılımcılarına önemli bir sosyalleşme işlevi sağladığını vurguluyordu.

Sempozyumun ikinci günü "Festivallerde Organizasyon, Yönetim ve Politika" oturumuyla başladı. Onur Keşaplı ve Ahmet Toğaç, sunuşlarında film festivallerine artan başvurularla baş edebilmek için geliştirdikleri ara seçici kurul mekanizmasından söz ettiler. 2021'de yapılan Uşak Kısa Film Festivali'ne 3581 adet filmin başvurmuş olması, bu mekanizmanın pratik nedeni hakkında bir fikir verse de başka amaçları da içeriyor: "Belirlenen kategoride seçkiye giren filmlerin adaylık kategorilerini belirlemek; pratik, şeffaf olmayan değerlendirmeleri çeşitlendirmek ve seçim kurulları tanımlarını spesifikleştirmek". Ara jüriler başvurularındaki

yoğunluğu sistematik hale getirir mi bilemeyiz, ancak film seçim ölçütlerinin geliştirilmesinde ve netleştirilmesinde yararlı olacağı muhakkaktır. Henri Lefebvre'nin kent hakkı ve kamusal alan tartışmalarına dayanarak film festivallerin bir kent hakkı olduğunu vurgulayan Yüksel Doğan ise, Ankara, İstanbul, Antalya ve Adana Film Festivallerini, kent hakkının bileşenleri bağlamında analiz ederek gözlemlerini paylaştı. Festivallerde gösterilen filmler, düzenlenen yan etkinlikler, festivallerin kente yayılmaları, sansür ve bazı filmlerin yarışma dışı kalması, kentlilerin/ seyircilerin festivalle ilişkileri, festival arşivciliği gibi olgu ve olayları değerlendirerek Doğan, böylece "film festivallerinin farklı profillerin eşzamanlı bir karşılaşma alanı olarak kenti yaratıcı bir eyleme dönüştürme potansiyellerini sorgulamaya" çalıştı.

Aynı oturumun dikkate değer bir sunuşu da Aygün Şen'in, "Yerli Film Festivalleri: Görsel Egemenlik, Kültürel Canlandırma ve Sömürgeleştirme" başlıklı bildirisiydi. Çoğunlukla kısa, deneysel ve belgesel filmlerden oluşan yerli filmlerin festivaller dışında pek gösterim olanağı olmadığı ve yerli film festivallerin kimlik ve toplumsal aidiyetin güçlendirilmesinde güçlü bir rolü olduğu saptamasına dayanan araştırmacı, bu durumda yerli filmlerin ve festivallerin, sömürgeci bakışla mücadele etmek anlamında ideolojik bir alan olduğunu vurgulamış oldu. Öyleyse yerlinin, kendi temsilini üretmek görünür olmasını, bir başka deyişle temsiller üzerinde görsel egemenlik kurmasını bir direniş olarak görebiliriz, Şen'in, Gerald Vizenor'dan alıntıladığı gibi "surviance" hareketi" olarak niteleyebiliriz. Egemen temsilin yıkıntılarını görülebilir kılan bir söylem olarak surviance/ hayatta kalma, "kabilelerin hayatta kalmasının, düzenbaz söylemlerin ve geçici gölgelerin kalıcılığının izlerini ortaya çıkarır" (Vizenor 1993, s. 7). Daha yeni tarihli kitabında ise Vizenor şöyle der: "Yerli hayatta kalma, yokluk, yok etme ve unutulmaya karşı aktif bir mevcudiyet duygusudur; Hayatta kalma, ne kadar uygun olursa olsun, yalnızca bir tepki değil, hikayelerin devamıdır. Hayatta kalma, hayatta kalan bir ismin hakkından daha büyüktür" (Vizenor 2008, s.1). Sömürgeciliğin izini her türlü etkinlikten silmeye ve onunla yüzleşmeye yönelik bir mücadeleye, bilindiği üzere film çalışmalarını dekolonize etme/ sömürgecilikten arındırmaya dönük oldukça önemli bir çabayı beraberinde getirdi. Bu konuda Londra Üniversitesi bünyesindeki SOAS'ta yürütülen sinema araştırmaları alanındaki egemen Batı merkezci ve sömürgeci düşüncüyü değiştirmeyi ve dönüştürmeyi amaçlayan "ScreenWorlds: Decolonise the Screen" (Ekranı Dekolonize Et) başlıklı projeyi anmak gerekiyor. 2019'da başlayan ve 2024'te tamamlanması planlan Lindiwe Dovey'in yürütücülüğünde başlayan bu proje, çeşitli formatlardaki akademik, kültürel ve sanatsal etkinlikler aracılığıyla "özellikle Afrikalıların görsel-işitsel kül-

türleri oluşturan çeşitli, karmaşık ekran dünyalarına katkılarını araştırmayı amaçlıyor ve küresel ekran dünyalarını daha kapsayıcı, nüanslı, sömürgelemeden arındırılmış yollarla kuramsallaştırabilmek için Afrika sinemalarını diğer bölgesel sinemalarla diyaloga sokmakla da ilgileniyor".⁷ Şimdilik Afrika sineması üzerinden başlayan dekolonizasyonun, sinema araştırmalarında farklı başat, sömürgeci izlerin deşifresine, onlarla mücadele edilmesine ve böylece çok boyutlu, çoklu perspektifli bir sinema araştırmaları alanı inşa edilebileceğini umalım.

"Festivaller ve Kısa Film" başlıklı ikinci oturumda yer alan araştırmacılar kısa filmin, estetik, politik, ekonomik ve güncel sorunlarını ve potansiyellerini tartıştılar. Ayla Kanbur, "Festivalleri övmek yerine festival yerine başka ne yapabiliriz?" biçimindeki kışkırtıcı bir soruyla başladığı sunuşunda Theodor W. Adorno, Terry Eagleton, Raymond Williams, Andreas Huyssen, Alexandre Kluge gibi düşünür ve estetik kuramcılara dayanarak film festivallerinin, hem burjuva kültürünün sanatı yüceltme mantığı ile eşleşerek hem de sanata özerkliğini geri kazandırarak paradoksal bir işlevi olduğunu belirtti ve adeta kısa filmin/ kısa film festivallerinin bu potansiyellerini açığa çıkarma konusunda festival camiasına bir çağrı yaptı. Kısa filmin "amatör filmcilik olmadığını" söyleyen Fırat Sayıcı'nın sunuşu ile kısa filmcilerin festival başvurularında yaşadıkları güncel, ekonomik, bürokratik, hukuki ve etik sorunları çarpıcı biçimde paylaşan Şenol Çöm'ün sunuşu, salonda olumlu bir geribildirimlere neden oldu. İsmail Timuçin'in, yönetmeni olduğu Adana Altın Koza Film Festivali'ni kısa filmciler için daha saygın bir konuma getirmeye çalışacağına söz vermesi, film festivali düzenlemek kadar, tüm aktörleriyle ve bileşenleriyle her yönüyle festivalleri, konuşmanın önemine bir kez daha işaret etmiş oldu.

"Festivaller ve Belgesel Film" bir sonraki oturumun teması olarak belirlenmişti ve bu oturum, belgesel film festivallerine ilişkin deneyimleri hem birincil elden tanıklıklarla hem de dışarıdan gözlemlerle ortaya koyuyordu. Enis Rıza Sakızlı ve Ebru Şeremetli, Belgesel Sinemacılar Birliği olarak 1001 Belgesel Film Festivali'ni nasıl adım adım kurduklarını, hiyerarşiden uzak biçimde film seçkilerini oluşturduklarını ve pek çok yerde filmleri seyircilerle buluşturduklarını anlatırken, bu süreçlerin görsel ve yazılı olarak kaydedilmesinin de önemini vurguladılar. Aynı oturumda

⁷ Tırnak içindeki ifadeler, söz konusu projenin web sayfasından aktarılmıştır. Daha fazla bilgi için bakınız <https://screenworlds.org/about/#core-team>, Bu proje kapsamında dünyanın farklı bölgelerinden konuya ilgi duyan araştırmacılarının katıldığı online atölye ve söyleşiler düzenlendiğini de ekleyelim. Ayrıca sinemada dekolonizasyon araştırmalarına dair Türkçe bir kaynak için Aslı Özgen'in "Sinemanın Dekolonizasyonu Ne İfade Ediyor?" (2021) başlıklı yazısına bakılabilir.

Onur Aytaç, Türkiye İnsan Hakları Vakfı tarafından düzenlenen Hangi İnsan Hakları Belgesel Film Festivali'ni kamusal alan ve karşı hegemonya tartışmaları eşliğinde değerlendirirken Mehmet Emre Gül, Bozcaada Uluslararası Ekolojik Film Festivali, Bakırköy Çevre Filmleri Festivali ve Sürdürülebilir Yaşam Festivali örnekleri üzerinden Türkiye'deki çevre filmleri festivalleri üzerine gözlemlerini paylaştı.

Günün son tematik oturumu festivaller, sektör ve akademi ilişkilerine ayrılmıştı. Aylin Pınar Aydemir, SEYAP temsilcisi bir hukukçu olarak pandemi döneminde sinema sektöründe yaşananlara dair bir çerçeve çizdikten sonra, SEYAP'ın festivallere ilişkin gözlem raporları oluşturduğunu, bağ kurmaya çalışsalar da sektör ile festivallerin birbirinden kopuk olduğunu dile getirdi. Aydemir, film endüstrisi bileşenlerinin sorunları çözmek için ortak bir platformda bir araya gelebileceğini, ancak bunun için işbirliği ve şeffaflık gerektiğini de sözlerine ekledi.

1982-2021 yılları arasında film festivallerine üzerine yayınlanmış akademik çalışmaların bibliyometrik bir analizini yapmaya giriştiği sunuşunda ise Ufuk Küçükcan, Cannes, Venedik, Berlin, Locarno, Karlovy Vary, Sidney, İstanbul Film Festivali ve Uluslararası Antalya Film Festivali ile bağımsız olarak gerçekleştirilen Sundance Film Festivali ve Tribeca Film Festivali'ni örnek olarak, Türkiye akademisinin İstanbul Film Festivali ile Uluslararası Antalya Film Festivali'ne ilgisi olmadığını söyledi. Küçükcan'ın araştırması için seçtiği veritabanları çoğaltılmış olsaydı ya da kullandığı kategoriler genişletilseydi sonuç değişir miydi, bilemiyorum. Ancak Türkiye'de film festivalleri literatürünün henüz yeni oluşmaya başladığını ve bu sempozyumun, Ali Karadoğan'ın deyişi ile "küçük, ama önemli bir adım" attığını açıkça söyleyebilirim. Nitekim Senem Duruel Erkılıç'ın, sempozyumun ikincisini yapacaklarına ve sektörü bu etkinliğe daha çok katmak gerektiğine, Aydın Çam'ın ise Adana Altın Koza Film Festivali'ne "akademik bir etkinlik" katmak gerektiğine dair saptama ve önerileri, film festivali araştırmalarının sektörü ve akademiye yakınlaştırarak yeni çalışmalarla zenginleşeceğine işaret ediyordu. Araştırma nesnesini, onu var eden film festivali zamanında ve ortamında, alanın bileşenlerini sürece dahil ederek çok boyutlu dinamik bir tarza kavramaya çalışan screenfest: Film Festivali Sempozyumu'nun devamını diliyor ve Türkiye film festivali araştırmalarının inşasında önemli bir role giriştiği için tüm ekibi kutluyorum.

Kaynaklar

Binark, F. M. (2019). *Kültürel Diplomasi ve Kore Dalgası "Hallyu": Güney Kore'de Sinema Endüstrisi, K-Dramalar ve K-pop*. Siyasal Kitabevi.

Çam, A.; Şanlıer Yüksel, İ. (2020). Türkiye Sinema Mekânları, Seyir ve Seyirci Araştırmaları Bibliyografyası: Yaklaşımlar, Kaynaklar ve Yöntemler. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 18 (36), 593-632.

de Valck, M. (2020). Vulnerabilities and Resiliency in the Festival Ecosystem: Notes on Approaching Film Festivals in Pandemic Times. P. Dominik Keidl, L. Melamed, V. Hediger, A. Somaini (Ed), *Pandemic Media: Preliminary Notes Toward an Inventory* (ss. 125-135). (Configurations of Film). Meson Press. <https://pandemicmedia.meson.press/chapters/space-scale/vulnerabilities-and-resiliency-in-the-festival-ecosystem-notes-on-approaching-film-festivals-in-pandemic-times/>.

Iordanova, Dina (2016). The film festival and film culture's transnational essence. Marijke de Valck, Brendan Kredell and Skadi Loist (Ed.), *Film Festivals: History, Theory, Method, Practice* (ss. XI-XVIII). Routledge

Özgen, A. (2021, 29 Mayıs). Sinemanın Dekolonizasyonu Ne İfade Ediyor? *Altyazı Fasikül*, <https://fasikul.altyazi.net/dunya/sinemanin-dekolonizasyonu-ne-ifade-ediyor/>.

Vizenor, G. (1993). The Ruins of Representation: Shadow Survivance and the Literature of Dominance. *American Indian Quarterly*, 17 (1), 7-30.

Vizenor, G. (2008). Aesthetics of Survivance: Literary Theory and Practice. G. Vizenor (Ed.), *Survivance: Narratives of Native Presence* (ss. 1-23). University of Nebraska Press.